

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 20

90. ÅRGANG

28. OKTOBER

1978

REQUIEM FOR JOHANNES PAUL I

S. 2

HABEMUS PAPAM

S. 5

ÅRETS STØRSTE BOKBEGIVENHET

S. 8

NESTE NUMMER KOMMER 11. NOVEMBER 1978

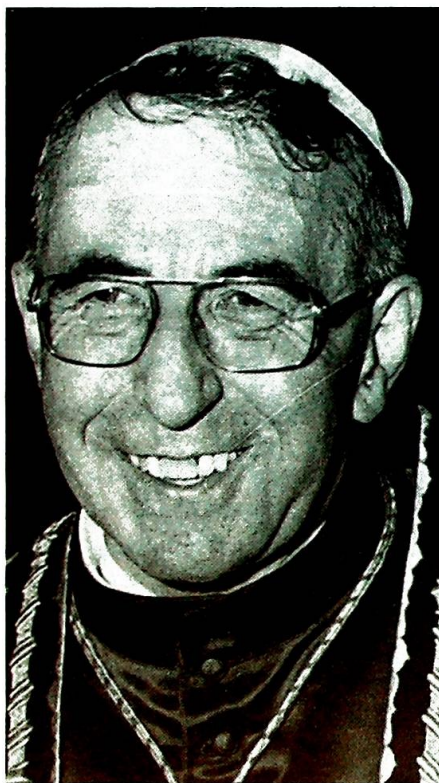
Requiem for Johannes Paul I

Biskop Grans preken

Det korteste pontifikat på over 350 år ga oss såvidt tid til å få inntrykk av et enkelt og elskelig menneske som til fulle delte verdens forbauselse over valget av hans person til Kirkens høyeste embede. Så uventet som han kom, like uventet gikk han bort. Hans bortgang må ha kommet like brått på ham selv som på oss andre. Vi gjengir her biskop Grans preken i St. Olav Domkirke, 5. okt. 1978.

For nøyaktig 57 dager siden var mange av oss, som er her idag, samlet til minnegudstjeneste over Pave Paul VI, også i denne kirke. Om ham kunne så meget sies, at enhver nødvendigvis stod overfor valgets kval: hva som skulle tas med på bekostning av hva. Når det gjelder Pave Johannes Paul — som jo bevisst tok sine forgjengeres navn — er forholdet omvendt: meget lite, om noe, visste vi om ham da han ble valgt, og lite vet vi om hans korte virke.

Pave Paul VI's død kom brått, men ikke uventet. Pave Johannes Pauls død kom virkelig «som en tyv om natten». Bare 32 dager var han Kirkens øverste leder. Store forhåpninger var imidlertid satt til denne pastorale og faderlige overhyrde uten kirkepolitisk bakgrunn. «Den smilende pave» som han spontant ble kalt, vant hurtig alles hjerter ved å opptre som et almindelig menneske, talende i entall, beskjedent usikker under sin første velsignelse *Urbi et Orbi* fra Peterskirkens balkong. Visse handlinger og uttalelser tydet på en velsignet medmenneskelighet og humoristisk sans. Hans første replikk til de kardinaler som hadde valgt ham var sikkert karakteristisk: «Måtte Gud tilgi dere dette valg». Hvorpå han insisterte på å fortsette med å dele måltidene med dem; og han tilbragte natten i den samme konklavcelle han hadde fått seg tildelt dagen før. Eller hva skal vi si: Var det ikke en løftebringende symbolikk i hans første handling etter overtagelsen av den pavelige bolig, da han selv slo opp vinduene ut mot Petersplassen

og bad om at air-conditionanlegget måtte bli slått av: Han ville puste samme luft som Romas øvrige befolkning. Med et smil medgav han at han var så fremmed for Vatikan-anliggender, at han først måtte sette seg ned og studere den pavelige årbok for å finne ut hvem som var leder for hva innenfor kurien. Eller denne uttalelse: «Hvis Apostelen Paulus hadde levet idag (som han sa til en gruppe journalister) ville han sikkert vært direktør for et ledende internasjonalt pressebyrå». Et avvepnende lunt og redelig menneske var med andre ord kommet på pavestolen, og den satte han seg på i strid med tusen-årig tradisjon som

tilsa en formell og nokså pompøs krowning. Ja, den hevdvundne tiara var ikke engang i sikte. Han valgte som innsettelses-seremoni å la den eldste av kardinalene legge det samme lammeulls-pallium på sine skuldre som i uminnelige tider har vært tegnet på den erkebiskopelige verdighet.

I sin første tale til det diplomatiske korps sa han ting som burde være karakteristisk for hans tankegang og religiøse holdning: Under hans tid som pave, ville Kirken legge vinn på å fremme det broderlige forhold og de medmenneskelige verdier. «Våre prinsipper», sa han, «må være å respektere nesten, hans liv og hans menneskeverd, å ha omsorg for hans åndelige og sosiale fremgang, å være tålmodig og nidkjær i våre forsoningsbestrebelse i det vanskelige arbeid for å bygge opp freden». Selv gikk han foran i denne bestrebelse ved å skape en like uventet som velkommen intern fred innen Kirkens store sentraladministrasjon: Som første nyvalgte pave avstod han fra å sette sine egne utvalgte menn i de mange nøkkelstillinger som var blitt automatisk ledige ved forgjengerens død: alle, selv Statssekretæren, ble stadfestet i sine gamle embeder. Han til og med sa til dem at han meget gjerne ville lytte til og følge deres råd. Men han hadde også sin egen klare oppfatning av hva det innebar å være Kirkens øverste sjelesørger. Den 27. august uttalte han at han godt kjente «vår tids dyptgripende problemer». Forskning og teknikk har nådd sin «høyeste fullkommenhet», sa han. Menneskets fristelse til i total selvtilitt å ville innta Guds plass innebærer faren for at vi gjør «jorden om til en gold ørken der mennesket bare er en automat og samfunnet av brødre blir et overorganisert kollektiv».

Med stor varme uttalte Paven sin omsorg for «de syke, de fangne, de landsforviste, de forfulgte, de arbeidsløse» og «de som i sitt ansikts sved må slå seg gjennom i den ubarmhjertige livskamp.» Paven, selv sønn av en arbeider, oppfordret alle, men særlig de katolske organisasjoner og bevegelser til å medvirke «som en surdeig» med fornyet handlekraft til samfunnets bedre fremtid. «Vår verden som tørster etter liv og kjærlighet», sa han, «må bli reddet fra den trussel som henger over den». Særlig håpet han på store ting fra ungdommen som han mente istand til å gjøre Kirken levende og bygge opp en «renslig, sunn og konstruktiv fremtid».

Pave Johannes Paul døde helt alene, trolig uten forvarsel, omtrent klokken elleve natt mellom den 28./29. september. Årsaken var antagelig hjerteslag. Da hans privatsekretær, amerikaneren pastor John Magee, merket at paven mot sedvane uteble fra sin morgenmesse, ilte han til hans soveværelse der han fant ham liggende død i sin seng, allerede nesten kald, med lyset brennende og en bok med åndelig lesning i hånden. Et smertelig drag var avtegnet på hans ansikt. Det har vært sagt — og hvem kan si at det ikke kan være sant — at den nye paves hjerte kan ha stoppet i et øyeblikk av opplevelse av avmakt overfor misforholdet mellom det som Kirken, ja hele verden, ventet av ham og det han følte seg istand til å yte, tilårskommen og totalt uerfaren som han var i verdenskirkelige anliggender.

Uansett dødsårsaken, som kanskje for alltid vil bevare et mysteriøst drag, er det vanskelig for oss å forstå meningen med det som er skjedd. Den nødvendige innsikt har alene Gud som har kalt ham til seg. Heller enn å spekulere over den dypeste grunn til dette det korteste pontifikat siden Leo XI's i begynnelsen av 16-hundretallet, vil vi med vår bønn overgi den avdøde paves sjel i Guds hender under denne messe som ofres for ham.

Og samtidig ber vi Kirkens Herre om å gi oss en ny overhyrde i henhold til sin vilje.

FRA KIRKENS HISTORIE:

FEM PAVER PÅ TO ÅR

For nesten fire hundre år siden opplevde den katolske kirke hele fire pave-skifter i løpet av 17 måneder. Da franciskaneren pave Sixtus V døde i august 1590 fulgte det etter hverandre tre paver som tilsammen ikke regjerte lengre enn godt og vel ett år.

Den 14. september 1590 ble den 69-årige kardinal Castagna valgt til pave etter et fem dagers konklav. Han tok navnet Urban VIII. Han var født i Roma, men familien var opprinnelig fra Genua. Som erkebiskop av Rossano i Calabria hadde han tatt aktivt del i Tridentinerkonsilets forhandlinger om biskopens residensplikt, om kommunen under begge skikkelser og om ekteskapet. Han utviste senere både diplomatisk takt og prinsippfasthet da han hadde den vanskelige stilling som pavelig nuntius hos den mektige kong Filip II i Spania. Få dager etter at han var valgt til pave ble han desverre smittet av den beryktede romerske malaria-faberen og døde etter et pontifikat på kun 13 dager.

Konklavet som trådte sammen den 6. oktober, besto av de samme kardinalene som en snau måned tidligere hadde valgt Urban VIII. (Kun én av de 54 var i mellomtiden avgått ved døden). Denne gangen måtte kardinalene sitte samlet i lukket møte i hele 59 dager før de endelig oppnådde det foreskrevne totredjedels flertall for en ny pave. Det ble kardinal Sfondrato, født i Milano, biskop i Cremona, som kalte seg Gregor XIV. Han var bare 55 år gammel, men hadde nokså svak helse. Han døde allerede etter ti måneder.

Da ble den 72-årige bologneser kardinal Facchinetti valgt, som tok navnet

Innocens IX. Han pådro seg en forkjølelse da han deltok i en valfartsprosjesjon til de syv hovedkirker i Roma og døde 1591 etter en regjering på bare to måneder.

Selv om disse tre pavene personlig var både fromme og reformivrige menn, har deres altfor korte pontifikater ikke satt noen varige spor i Kirkens liv. I tidens forvirrede religiøs-politiske forhold vanskeliggjorde det hyppige paveskifte en fast prinsipiell linje i Vatikanet. I Frankrike sto den kalvinske tronfølger Henrik IV av Navarra-Bourbon i en fireårig beleiring foran hovedstaden Paris. Sterke krefter forsøkte å få pавens støtte til det franske ligist-partiet som sammen med den spanske kong Filip II iherdig motarbeidet Henrik VI. På den annen side fantes det blant rojalistene en del katolske adelige og prelater som holdt seg til Navarra. Pavene Gregor XIV og Innocens IX har nok i sin korte regjeringstid vært for ettergivende overfor ligistenes og Filip II's ønsker, og understøttet dem med penger og tropper.

Paris holdt stand og overgav seg først da Henrik IV i 1593 var gått over til den katolske kirke. Tvil om hans motivering har funnet uttrykk i det kjente ord: «Paris vaut bien une messe» (Paris er vel en messe verd). Den nye pave Klemens VIII anerkjente kong Henrik etter lengre nølen.

Gerard Vranken

Paveskifte enda en gang

Selvsagt er vi alltid opptatt av hva som skjer i Kirken; det er vi jo forpliktet til som katolske kristne. Men at vi er det i stor spenning og med all vår oppmerksomhet, er kanskje sjeldnere. Vi har opplevet noe som er ganske enestående i moderne tid: To pavevalg med bare noen ukers mellomrom. Etter gleden over den folkelige og nære Johannes Paul I, kom meldingen om hans død som et uforståelig antiklimaks. Hans tid på Peters stol var altfor kort til å sette kirkepolitiske spor, men han har sikkert vært med på å forandre vår oppfatning av hvordan en pave skal eller bør være.

Ikke uten forbauselse har man i utenlandske og innenlandske aviser kunnet lese nokså merkelige utlegninger av det som i den siste tid har hendt i kirkens liv. Fantasien har strukket seg langt — fra mordteorier til slående uttrykk for hvor langt det moderne menneske har fjernet seg fra dødens virkelighet. Forargelse kan slikt egentlig ikke vekke fordi det er fremsatt i vendinger som ikke kan tas på alvor. Ønske om sensasjoner og godt salg er så opplagt, at neppe en eneste leser vil falle på å tro at dette er et lidenskapelig forsvar av «sannheter». Kanskje kunne det være godt med en påminnelse om at taushet av og til kan være et mer effektivt og talende våpen, enn om man vil kristendommen til livs, enn en rekke sensasjonspregede påstander som vel ingen egentlig tar på alvor? — aller minst de som formidler dem.

Hva venter vi så av den nye pave? Spørsmålet vil sannsynligvis ha like mange svar som det er katolikker. Egentlig er vi her inne på en svært viktig side ved pavens funksjon: Han skal ikke bare være Kirkens leder i det eller det land, på det eller det kontinent; — nei, han har ansvaret for en verdenskirke og står der ved overfor en oppgave som med menneskelige øyne må fortone seg temmelig umulig. Vi vet godt at vår kultur og levemåte adskiller seg betydelig fra den i Afrika eller Asia, vi vet at ting som vi tar som gitt ville fortone seg som umuligheter eller fremmede under andre himmelstrok eller samfunnssystemer. For kirkens øverste leder vil det ikke være nok å ha en viss teoretisk innsikt i slike og lignende selvfølgeligheter, han må stadig ta hensyn til dette i de beslutninger han tar. Det er da gitt at noen vil føle at utviklingen går for langsomt og andre at den til tider går for fort. Evne til å lytte, — åpenhet — er egenskaper som da er uunnværlige, likevel må fasthet og besluttsomhet også til for at Kirkens enhet skal kunne bevares. Men uansett våre tanker og ønsker i sakens anledning, må vi gi den nye pave anledning til å bli Kirkens leder på sin spesielle måte. Kanskje er det nettopp paven som ikke helt faller sammen med vårt eller våre bilder av ham, som Kirken mest trenger.

FRA BISPEDØMMET:

PAVE JOHANNES PAUL II

Jeg gir nedenfor noen opplysninger som kan hende vil være til nytte: Karol Wojtyla er født i Wadowice, i erkebispedømmet Krakow, 18. mai 1920. Utdannet ved det teologiske fakultet ved universitetet i Krakow, senere ved Angelicum i Roma. Han ble ordinert prest i 1946, men fortsatte sine studier til 1948 da han ble kapellan. I 1951 viet han seg vitenskapelig arbeid og bosatte seg i Krakow først i 1953. I 1954 ble han do-sent i moral og filosofi ved universitetet i Lublin. I august 1958 ble han utnevnt til hjelpebiskop i Krakow (titularbiskop av Ombi). Da erkebispestolen i Krakow ble ledig i 1962, ble han valgt til kapitelvikar og i 1964 til erkebiskop samme sted. Pave Paul VI gjorde ham til kardinal i 1967. Han har publisert to bøker om morallære på polsk, den siste het: «Kjærlighet og Ansvar».

Han var medlem av tre Romerske Kongregasjoner: Rituskongregasjonen, Kleruskongregasjonen og Kongregasjonen for Katolsk Undervisning.

Paven er kjent som en uredde forsvarer av Kirkens rettigheter og har gjentatte ganger uttalt seg skarpt fra prekestolen mot myndighetenes undergraving av Kirkens rett til å utøve fri religionsundervisning. Jeg kan tillegge at jeg kjenner ham personlig fra møter i Roma og har alltid vært charmert av hans samtidig vinnende og kloke vesen. Han snakker flytende italiensk, fransk og tysk .

Oslo, 17.10. 1978

† John W. Gran
Biskop

HJELP TIL DE FLOMRAMMETE I INDIA

Caritas Norge har mottatt kr. 250 000.- fra den norske stats katastrofefond, for hjelp til de flomrammete i Vestbengalen i India.

Pengene er oversendt Caritas India.

„Habemus Papam!”

«Habemus Papam» erklærte kardinal Felici mandag 16. oktober klokken 18.18 til den store folkemengden som var samlet på Petersplassen. Valget av den polske kardinal Karol Wojtyla til pave, kom like overraskende som det av han forgjenger. Likevel bekrefter det en linje som alt er trukket opp: pastoral, ingen erfaring i kurien eller det pavelige diplomati; heller ikke hørte han med blant «pave-kandidatene». Når den nye pave velger navnet Johannes Paul II, må vi tro at han ønsker å følge den kurs som Johannes XXIII og Paul VI staket opp: Fortsette Konsilets virkeliggjørelse.

Det som imidlertid adskiller seg fra valget i august — og overrasker alle — er at en ikke-italiener er blitt valgt. Ikke mindre enn 455 år er gått siden forrige gang Kirken hadde en pave som ikke var italiensk. Og Polen, som i 1966 kunne feire tusenårsjubileet for kristningen av landet, har aldri tidligere hatt noen pave. Valget ble nok så raskt kjent i Polen, og blant katolikkene i landet omtales begivenheten som den største nasjonale æresbevisning i generasjoner.

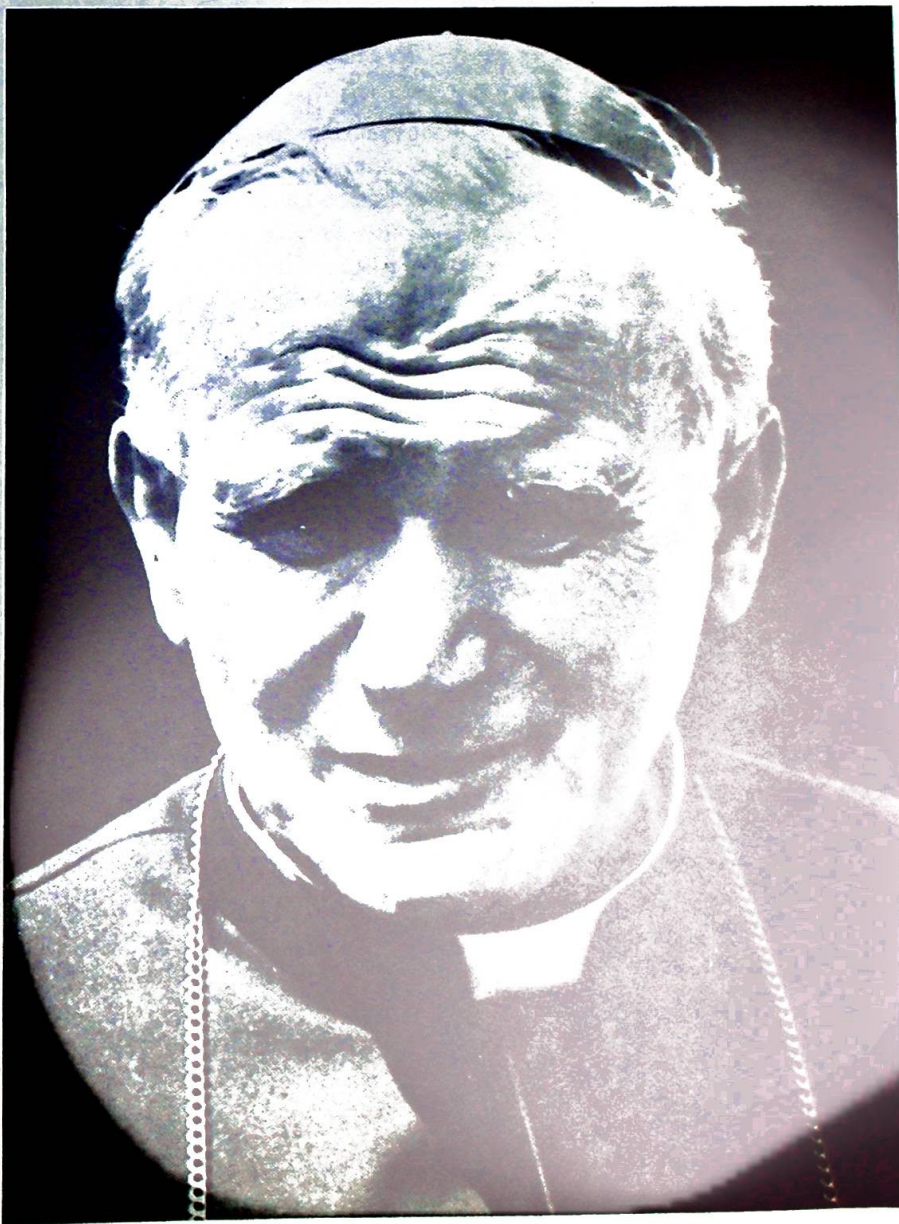
Kardinal Wojtyla har hatt et godt forhold til myndighetene i sitt hjemland, og man mener at valget vil få konsekvenser for Kirkens forhold til de kommunistiske land. Man kan ellers merke seg at han, naturlig nok, også var blant undertegnerne av det hydebrev mot sensur som ble offentliggjort for de polske katolikker i forrige måned.

Den nye pave er 58 år gammel, og kan derfor komme til å prege Kirken i mange år fremover. Som sin forgjenger er han arbeidersonn, og har selv under krigen arbeidet på fabrikk. Han har også i flere år sittet i tyske konsentrasjonsleirer. Sin presteutdanning fikk han i Warszawa, og ble 26 år

gammel presteviet. Selv om Johannes Paul II ved flere anledninger har vært i Roma, er det i sitt hjemland han har oppholdt seg det meste av tiden. 38 år gammel ble han biskop, og seks år senere erkebiskop av Krakow. I 1976 ble han utnevnt til kardinal. Han er en utpreget intellektuell og humanist som har betydd meget for Konsilet. Han er sterkt pastoralt engasjert, og har f.

eks. talt for legfolks større plass i Kirken.

Johannes Paul II behersker flere språk, bl.a. italiensk, engelsk, tysk, russisk. Dyktighet, vennlighet og sjarm er også egenskaper som tillegges ham, og da er det jo ikke usannsynlig at han vil «vinne verden» på samme måte som han forgjenger gjorde det.

HARALD TAXT OM FREMMEDE ARBEIDERNE

— Det er min overbevisning at på en eller annen måte må Norge begrense innvandringen. Som nasjon er vi ikke modne til å ta imot stort flere fremmede. Det vil ta lengre tid for nordmenn å vende seg til utlendinger i dagliglivet enn det vil ta for utlendingene å tilpasse seg det norske samfunn. Dette er noe man må holde regning med, selv om bedriftslivet idag eller imorgen kunne trenge en ny innsprøyting av fremmed arbeidskraft. Men hvordan skal man begrense innvandringen uten å diskriminere enkelte nasjoner eller uten å skaffe oss en særstilling i Europa? Det kan jeg ikke gi noe patent svar på, sier pastor Harald Taxt, leder for den katolske hjelpeorganisasjon Caritas Norge, til «Arbeidsgiveren» (Norsk Arbeidsgiverforenings medlemsblad).

— Alle føler at vi ikke har taklet innvandringsproblemet helt riktig her i landet. Hele problematikken er såpass ny, og vi har så kort erfaring med masseinnvandring at det er meget vanskelig å si hvordan man skal løse problemene. Det er adskillig lettere å peke på visse svakhetspunkter.

Som for eksempel?

— De fremmede kommer totalt uforberedt på forholdene de møter her, og vi mangler et sterkt mottagerapparat som kan fange opp innvandringen og være de fremmede behjelpelig, både med hensyn til bolig og arbeide.

— Jeg snakker om de såkalte fremmedarbeidere. Flyktingene er et helt annet problem. Der har vi et ganske effektivt apparat i Det norske Flyktingeråd.

— Men det finnes neppe politisk vilje til å opprette noe lignende for fremmedarbeiderne, antar pastor Taxt.

— Vi har naturligvis fra statens side arbeidskontoret for fremmedarbeidere. Det er begrenset hva et slikt kontor kan makte. Det er ikke lett å skaffe arbeide gjennom et arbeidskontor. De fleste finner seg jobb på egen hånd, og fremmedarbeiderne havner der hvor nordmenn ikke vil ta arbeide.

— En vanskelighet er også at de fleste fremmedarbeidere, ihvertfall fra fjernere land, stort sett er ufag-

lært arbeidskraft og derfor ikke lett å plassere.

Er bildet helsvart?

— Nei, det er det ikke. Rådet for innvandringsspørsmål arbeider med hele innvandringsproblematikken. Rådet har sendt ut en betenkning med enkelte forslag til nyordninger når det gjelder innvandringen. I den forbindelse vil jeg bemerke at jeg synes LO's forslag om en kvoteordning er helt urealistisk.

Hvorfor?

— Fordi tallet på innvandrere til Norge er så begrenset, internasjonalt sett, at en etterligning av det amerikanske kvotesystem synes å være lite gjennomtenkt.

— En organisert innvandring har stort sett alltid vært avvist tidligere, da Norge ikke vil figurere som et innvandringsland. Men jeg kan gjerne gå med på at en organisert innvandring er det beste og det mest effektive.

De mener gruppeinntak?

— Ja. Da ville man få anledning til å informere de fremmede på forhånd, slik at de visste hva de gikk til. Og her hjemme kunne man bedre forberede deres ankomst. Det ville antagelig føre til en viss diskriminering av enkelte nasjoner, da man kan forutse at gruppene ville bli hentet fra utvandrersland som ikke ligger oss for fjernt kulturelt.

De første fremmedarbeiderne som kom hit, kom fra Middelhavsland. Skapte det problemer?

— Det gikk stort sett bra. De var helt henvist til seg selv, det er så. Det fantes ingen offentlig bistand. Det var bare noen få private organisasjoner som ga underhåndshjelp, blant annet her i Caritas Norge. Det offentlige engasjement og organisasjonsapparat kom først for alvor i gang da antallet fremmedarbeidere begynte å få større dimensjoner. Pakistanerinvasjonen i 1971 satte fart i myndighetene.

Hva er formålet med å stoppe innvandringen?

— Offisielt skyldes stoppen misnøye med situasjonen for innvandrerne her i landet. Det er først og fremst de meget dårlige boligforhold som førte til at et mindretall i regjeringsutvalget anbefalte innvandringsstopp for å få ryddet opp i forholdene, slik at man bedre kunne ta imot nye innvandrere senere. Flertallet, inklusive jeg selv, var imot stoppen.

— Antallet fremmedarbeidere i Norge er så forholdsvis lite at vi med god vilje kunne rette opp forholdene. Men LO grep fatt i mindretallets innstilling og anbefalte stopp som skulle vare ett år. Siden er den blitt forlenget, sist på ubestemt tid.

— Hvis man innførte konsekvent et system som tillot innvandring bare hvis arbeids- og boligforhold var ordnet på forhånd, ville det i seg selv være en så sterk begrensning av innvandringen at man med tilstrekkelig politisk vilje kunne takle situasjonen.

— Jeg er redd for at det kan bli en langvarig stopp, eller at vi får et reglement som på sett og vis er like strengt som en stopp.

— Den nåværende innvandringsstopp kan lett føre til diskriminering

(Forts. siste side.)

Helgenene — de fullstendig kristne

Av Gunnel Vallquist

T*u Solus Sanctus* synger messens liturgi: Du alene er hellig, Jesus Kristus. Dette er det sentrale i hele den kristne religion. Kristus er det eneste menneske vi behøver å søke for å komme til Faderen, og han er mer enn et menneske. All annen hellighet er bare en delaktighet i hans hellighet, en svak avglans av den. Men en slik hellighet har Kristus ønsket for oss: «Vær fullkomne slik som deres himmelske Far er fullkommen.» At mennesket er skapt i Guds bilde er et ord som må sees og tenkes igjennom i lyset av den menneskeverdne Sønn. Det er til likhet med ham vi er kalt.

Men den katolske tro sier også, at en slik likhet ikke er en passiv egenskap. Dens forutsetning er nåden, og nåden

er for katolikkene ikke bare — ikke en gang i første hånd — en benådning av synderen. Nåden er delaktighet i Guds eget liv, slik som lignelsen om vintreet og dets grener uttrykker det. All hellighet, all helliggjørelse er således aktiv delaktighet i Kristi eget verk, etter hans vilje. Uten ham formår vi intet, men med ham og i ham får vi medvirke til vår egen og menneskehetens frelse. For protestantene synes denne tanke i første omgang kanskje hedensk, men dem som kjenner den katolske lære om de helliges samfunn innenfra, vet at når man tillegger mennesket mulighet til å medarbeide på frelsesverket, betyr det intet annet enn en erkjennelse av at Kristi gave til oss er enda større, hans

gjerning enda mer gjennomgripende, fordi han ikke bare har frelst oss fra synden, men også har villet forvandle oss fra den radikale tilstand av maktesløshet til aktive medarbeidere.

Det er i lyset av denne tro man må betrakte helgenene. Det de er, er de bare ved Guds nåde. Det er noe helt annet enn heltene — de vitner om hva menneskene formår. Helgenene vitner om hva Gud formår. Det er de mennesker som er blitt de lydigste og dermed de mest kraftfulle redskap for Guds vilje på jorden. Helgenene er de mennesker som mest helhjertet har gitt seg kjærligheten i vold; den kjærlighet som har sitt utspring i Gud selv og som, når den ikke møter motstand i et menneskehjerte, brer seg ut over hele menneskeheten uten grenser eller reservasjon.

Denne kjærlighet er det som bestemmer hele livet til helgenene. Den er hemmeligheten ved deres, for våre blikk, ufattelige barneskare. Samme overmenneskelige selvforømmelse som en mor kan være i stand til for sine barns skyld, eier helgenene i forhold til alle som kommer i deres vei.

Helgenene er de eneste fullstendig kristne. Alle andre har stoppet i veksten, de lever et ufullstendig liv. Helgenene er de eneste fullt og helt levende mennesker, de eneste virkelige frie fordi de ikke lenger er avhengige av noe annet enn det absolutte. Ingen ting i dem gjør motstand mot livet. Alt tjener til brensel for den kjærlighetens ild der vi andre — hele den frysende menneskehet — får varme oss.

Bønn fra dagens liturgi:

Allmektige, evige Gud, vi ærer alle dine helgeners gjerning med én høytid. Gi oss på forbønn av denne store skare, den rikdom av nåde som vi lengter etter. Ved ham Kristus, vår Herre. Amen.

«*Tu Solus Sanctus* ...»

ÅRETS STØRSTE

Ved Else-Britt

I november i år utgir Det Norske Bibelselskap Bibelen i ny oversettelse. «Hensikten med oversettelsen er at Guds ord skal gjengis så riktig som mulig med de hjelpemidler vi har idag. Og det skal skje i en språkform som er forståelig og naturlig for alle bibellesere.» Dette er en begivenhet som i høy grad også angår oss som katolske kristne. De færreste av oss vet f.eks. at mange av lesningene fra Det gamle testamente som vi møter i messen i noe tilpasset form, faktisk er hentet fra denne oversettelsen. I en samtale med Oddmund Hjelde som har oversatt store deler av Det gamle testamente til bokmål, får vi litt nærmere detaljer om det viktige arbeid som er blitt gjort.

— Er det riktig at en fullstendig bibeloversettelse til norsk fra grunnteksten bare er foretatt en gang tidligere her til lands?

— Allerede i middelalderen ble deler av Bibelen oversatt til norsk fra den latinske teksten i Vulgata. Under foreningen med Danmark fikk vi ingen egen norsk bibelutgave. De danske oversettelsene var utført fra den hebraiske og greske grunntekst, og i flere århundrer var dansk nordmennenes bibelspråk. I begynnelsen av det forrige århundre, etter at Det Norske Bibelselskap var stiftet, ble den danske oversettelsen tilpasset norsk språkbruk. Først i 1891 kom Det gamle testamente ut i en selvstendig norsk oversettelse. Denne oversettelsen hadde krevd femti års arbeid. Tretten år senere, i 1904, fulgte Det nye testamente. Nå var endelig den første norske oversettelse fra grunnteksten fullført.

1930-utgaven — den som inntil nå har vært vår offisielle Bibel — er ingen ny oversettelse, men bare en språklig revisjon av den som kom ved århundreskiftet. Det medfører også at 1930-utgaven bygger på teologien fra det forrige århundre. Mye har hendt siden da som bør komme en bibeloversettelse til gode. Ikke minst gjelder dette for Det gamle testamente. I 1959 kom jo ungdomsoversettelsen av Det nye testamente, som i og for seg var et ganske banebrytende arbeid.

Vi føler oss dessuten forpliktet til å følge med. I alle land foregår det store arbeider på området. Mange nye hjelpemidler er også blitt stilt til vår disposisjon i den senere tid: Nye funn av håndskrifter sammen med større kunnskap om bibelsk arkeologi og filologi.

— Ikke minst hebraisk, men også gresk er jo svært gamle språk. Blir det da ikke noe motstridende i det å skulle oversette Bibelen til «levende norsk»?

— Jo, her kommer spørsmålet om oversettelsesmetode inn. I lang tid

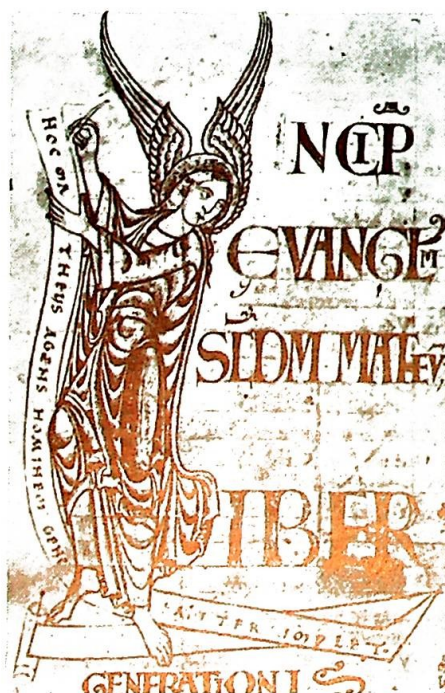
følte man seg forpliktet til en ord-for-ord oversettelse. En slik tilsynelatende nøyaktighet er ingen garanti for en god gjengivelse. Tekstens mening, budskapet, er det vesentlige. Vi har prøvd å være så tro som mulig mot originalteksten, men samtidig å gjengi den i en naturlig og levende språkform. I den senere tid har en del populære oversettelser til engelsk og andre språk vært svært frie til å omforme teksten. Det kan ikke vi være. Vi er bundet av en kirkelig situasjon hvor kontakten med den tidligere tradisjon må beholdes.

— Hvordan er arbeidet blitt organisert?

— Vi har forsøkt oss frem; — først med én oversetter og en stor kommisjon. Dette var ikke særlig effektivt, og vi besluttet å benytte en annen metode: To oversettelsesutvalg — ett for Det gamle testamente og ett for Det nye testamente. I disse utvalgene satt det få personer. Hvert utvalg hadde en teologisk professor som formann, to oversettere (én for hver målform) og dessuten en filolog som språkkonsulent.

Når et utvalg hadde bearbeidet et oversettelsesutkast, gikk det videre til Bibelselskapets Landsstyre. Der sitter alle biskopene i Den norske kirke, men også en del andre med forskjellig yrkesbakgrunn. Landsstyret har gått gjennom forslagene, kommet med bemerkninger, gitt retningslinjer og kontrollert. Til syvende og sist er det Landsstyret som er ansvarlig for oversettelsen og godkjenner den.

Under arbeidet har vi også sendt utvalgte deler av skriftene til en større gruppe konsulenter som er kommet med sine bemerkninger. Tanken var at også menigheten skulle være med på arbeidet. Samme hensikt har vi hatt

Bibel fra Citeaux

BOKBEGIVENHET

Nilsen

med en rekke prøveoversettelser som er gitt ut. Reaksjonene er registrert og tatt hensyn til i den grad det har vært rimelig og riktig.

— *Hvor lang tid har oversettelsen tatt?*

— Alt i alt tyve år, men vi må ikke glemme at det i flere år bare var én oversetter. En prøvetid var nødvendig før vi kom ordentlig igang. Fra 1970 ble det mer fortgang i arbeidet.

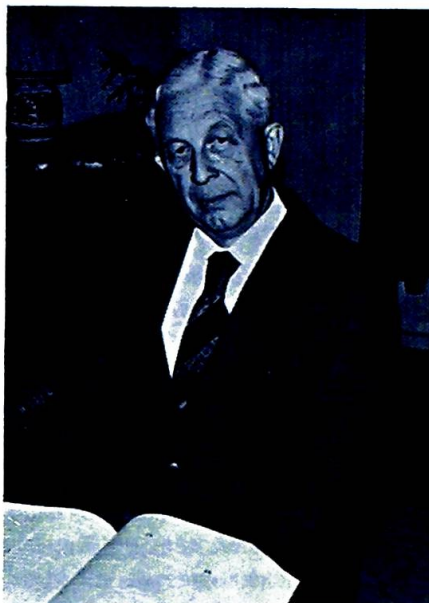
Tyve år er egentlig ikke så lenge hvis vi sammenligner med tilsvarende arbeid i utlandet. Det har dessuten vært svært verdifullt med så pass lang tid; man må nemlig lære underveis. Mye av det vi gjorde i 1960-årene har vi måttet revidere de siste syv år. Det har skjedd mye på området ute i verden, bl.a. en rekke nye oversettelser som vi har benyttet oss av, og oversettelsesmetodene er dessuten blitt utbedret.

— *Hvorfor ikke en økumenisk oversettelse av Bibelen, eller i det minste et samarbeid på tvers av de konfesjonelle grenser?*

— Spørsmålet er viktig og berører et arbeid som er tatt opp i de siste årene i Europa. Vi har f.eks. hatt stor glede av den franske økumeniske oversettelse av Bibelen som kom for få år siden. Konsilet har utvilsomt spilt en viktig rolle i denne sammenheng.

Dette med økumenisk samarbeid er imidlertid så nytt at da vi startet vårt arbeid, var det ikke aktuelt ennå. I fremtiden er det ønskelig med en ny utgave av Davids-salmene til mer liturgisk bruk. Det er det behov for til tross for den nye oversettelsen, og her håper jeg på en felles innsats.

— *Hva har Deres oppgave vært i forbindelse med den nye oversettelsen?*

Oddmund Hjelde

— I et lite språksamfunn som vårt, har man valgt én—to oversettere til å ta seg av grunnarbeidet. Selv begynte jeg i 1957, og var da et par år i Bibelselskapet før jeg overtok en stilling ved Universitetet. De siste syv årene har jeg igjen vært ansatt på heltid med bibeloversettelse. Det samme gjelder Ole Øverland Gjerde som har hatt ansvaret for oversettelsen av Det gamle testamente til nynorsk. Vi har ikke søkt noen stilling, men er blitt anmodet om å delta i arbeidet.

— *Å være bibeloversetter i Norge er altså et tidsbegrenset oppdrag. Hva skal De gjøre nå når arbeidet er fullført?*

— Jeg har nådd pensjonsalderen og står derfor nokså fritt til å gjøre det jeg måtte ha lyst til. Man har oppfordret meg til å ta fatt på De apokryfe skrifter, men her håper jeg at yngre krefter vil påta seg oppgaven. For disse skriftene har et samarbeid med katolikkene vært på tale.

— *Man kan vel ikke uten videre sette likhetstegn mellom daglig- og liturgisk språk. I hvilke sammenhenger mener De at den nye oversettelsen skal benyttes?*

— Vi er få og har mer enn nok med å skape én oversettelse. Vi mener å ha forent forskjellige behov; at den nye oversettelsen både kan leses av meningmann og bli benyttet i gudstjenesten. Den er både kirkebibel, skolebibel og folkebibel. Her står vi på linje med Danmark og Sverige, som også tar sikte på én oversettelse.

Det er ikke meningen at det skal være hverdagsspråk. Språket skal bære preg av en viss høytid. Vi følger den offisielle rettskrivning, men benytter de tillatte moderate språkformer. I de mer poetiske tekster har vi forsøkt å bruke et ordvalg som passer inn der og som ikke virker for prosaisk.

— *Har De som oversetter noen spesielle bemerkninger?*

— Oversetterne får ikke alltid sine forslag igjennom.: Tekstene behandles jo i en komité og i Landsstyret. Det har selvsagt hendt at det der er kommet frem ønsker som man ikke alltid har vært like begeistret for. Kompromisser må nødvendigvis til når så mange er med. Men stort sett har vi grunn til å være fornøyd.

Ellers ønsker jeg at den nye Bibelen må bli brukt og lest, og at særlig Det gamle testamente må bli langt mer tilgjengelig for bibellesere enn hittil. Vår oversettelse er nokså varsom selv om det er en ny oversettelse. Leserne må ikke stirre seg blinde på enkelte detaljer de misliker, de må se på helheten. Det er umulig å tilfredsstille alle; ikke minst gjelder det i vårt land, hvor det er så ulike oppfatninger av hvordan språket bør være.

Johannes Paul I in memoriam

Ved Aage Hauken o.p.

Pave Johannes Paul I regjerte i 33 dager — hans pontifikat var et av historiens korteste. Han rakk derfor ikke å ta avgjørelser som kunne antyde hvilken kurs Kirken ville ta under hans ledelse. For de aller fleste katolikker forblir han kun et navn og en overgangsfigur — unntatt for dem som befant seg i Roma i september og som var heldige nok til å få et inntrykk av ham. Artikkelforfatteren er en av dem, og det følgende er skrevet som et meget kjærte minne om en helt usedvanlig pave.

Jeg så papa Luciani (som italienerne kaller ham, på samme tid intimt og respektfullt) fire ganger i løpet av to uker. En ny overhyrde er alltid spennende, og når man i tillegg kun sjelden har anledning til å besøke Den evige stad blir det til at man tar med seg så meget som mulig.

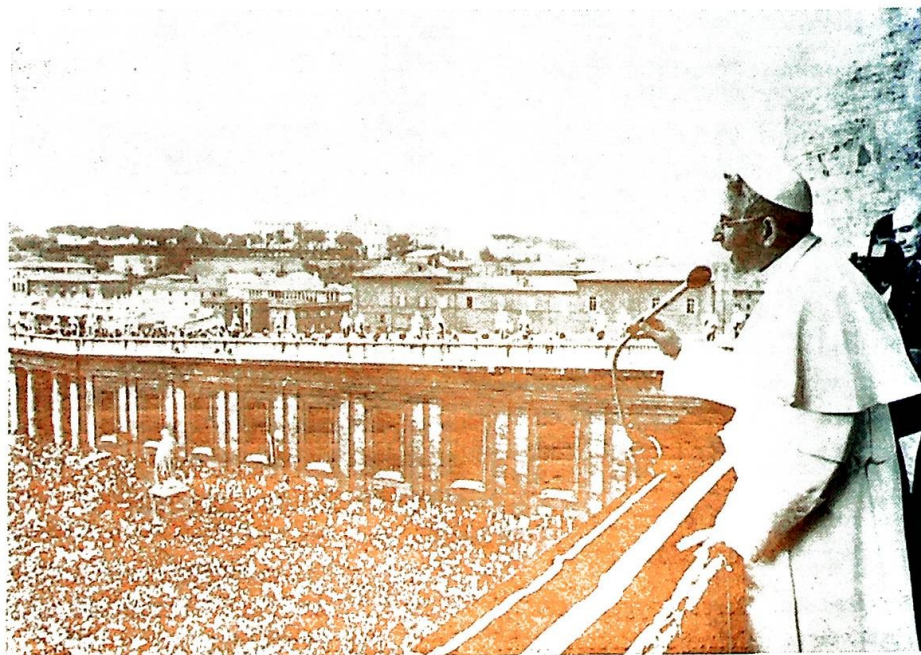
Søndag 17. september hilste han dem som var samlet på Petersplassen for å be Angelus sammen med Romas biskop. Til tross for distansen (han talte fra sitt vindu i pavepalassets øverste etasje) oppnådde han med en gang spontan kontakt med den store folkemengden. Stilen var fri og sjarmerende, ikke minst humoristisk — han illustrerte sine poeng med kjente historier om «vår venn Pinocchio». Man ante en viss nysgjerrighet blandt romerne overfor sin nye biskop, vestens patriark, men fremfor alt en stor sympati — en sympati som var helt gjensidig.

Neste lørdag, 23. september, tok han i besittelse sin domkirke, San Giovanni in Laterano. Basilikaen var fylt til trengsel, og da paven endelig ankom ble han møtt av en tordnende applaus. Hele hans vesen strålte av vennlighet. Han smilte ikke — han lo. Som ved alle tidligere anledninger strødde han om seg med spøk og latter og folk svarte med tilsvarende jubel. I hele sin fremtreden virket han enkel og verdig, men fremfor alt glad. Et økumenisk innslag som fikk stor vekt i denne sammenhengen var at evangeliet ble sunget først på latin og derefter på gresk — et direkte minne om den oldkristne

tradisjon. Det mest meningsfylte ved hele seremonien var øyeblikket da paven, som biskop av Roma, besteg sin bispestol. Applausen varte i minutter. Papa Luciani rakk ikke å bli mer enn biskop av Roma, funksjonelt sett, — men det er jo alltid en paves første funksjon. Han er verdenskirkenes leder i kraft av det primat Romas biskop nyter i følge den kristne tradisjon. Store folkemengder var samlet utenfor basilikaen for å hilse papa Luciani da han dro tilbake til Vatikanet.

Onsdag 27. september gav papa Luciani sin 3. offentlige audiens. Før paven ankomst i den digre og moderne audienshallen ble det annonsert på fire sprog at når Hans hellighet ville bruke den pavelige bærestol, Sede Gesta-

toria, var det for at folk skulle få en mulighet til å se ham (i Lateranet gikk han opp kirkegulvet til fots — med det resultat at folk bokstavelig talt sto oppå hverandre for å se ham). Det var helt tydelig at pavens popularitet var steget fra dag til dag. Nu var den nærmest enorm. Han talte uten manuskript, om nestekjærligheten. Og her talte han med autoritet siden kjærlighet strålte ut fra ham. Midt i talen avbrøt han seg selv for å be om litt assistanse: uno bambino — uno solo! («bring meg et barn, men bare ett!») Resten av talen ble til en dialog mellom ham selv og en romersk skolegutt! Stadig vekk hørtes spontane utrop som «viva il papa!» som straks ble besvart med akklamasjon. Man følte seg så fri i hans nærvær at da mikrofonen på et visst tidspunkt var kommet i feil stilling ble det ropt fra salen: «Snakk inn i mikrofonen så vi kan høre hva Du sier!» Paven svarte med latter og justerte straks mikrofonene. Man følte seg usedvanlig vel i papa Lucianis nærvær. Hans glede smittet og fengslet.

Mine ellers så innbitte aversjoner mot folkemengder og all form for trengsel forsvant totalt ved disse anledningene.

Tidlig om morgenen fredag 29. september ble vi vekket av klokkeringing — først den dype og monotone tonen fra Peterskirken, siden sluttet andre seg til inntil hele Roma gjenlød av kirkeklokker. Noe var på ferde. Selv bodde jeg i Dominikanerordenens general-kuria, Santa Sabina, og kunne fra mitt værelse høre at korridorene fyltes av brødre. Da jeg kom til, fikk jeg straks høre nyheten: «Paven er død. Han ble funnet i sin seng kl. 05.30 i morges av sin sekretær». Papa Luciani døde av hjerteslag kvelden før ved ellevetiden.

Stemningen i Roma fredag morgen var preget av pavens død. Den hadde en sjokkartet virkning på folk. Romerne var oppriktig fortvilte og snakket ikke om annet. «Det er meget, meget trist» var den kommentar man hørte overalt. Samme ettermiddag var paven å se på «lit de parade» i pavepalasets Sala Clementina. Jeg sto i kø i to timer for å slippe inn. Avskjeden med papa Luciani var rørende. Mengder av folk var møtt frem. Mange kom tydeligvis rett fra arbeid, alle slags typer, i alle aldre. Det gjør godt å komme døden nær på en slik måte. Da blir den virkelig for oss.

Begravelsen onsdag 4. oktober fant sted på Petersplassen til tross for dårlig vær. Papa Luciani ble ført ut under applaus, fire bølger applaus gikk gjennom den store menneskeskaren. Slik sa vi farvel til en meget elsket overhyrde.

Kan et pontifikat på bare 33 dager ha vært forgjeves? Neppe, i hvert fall ikke i tilfellet papa Luciani. I dagene etter hans død var avisene fulle av krav om en ny pave av samme kaliber — en Johannes Paul II. Man ønsker en biskop og pastor som pave mer enn en politiker eller en generaldirektør. Ett er sikkert: å skulle overta etter Paul VI er hårdt nok, men etter papa Luciani er kravene blitt enda mer skjerpet. De er nådd det overmenneskelige. Måtte vi hilse hans etterfølger med den velvillighet og kjærlighet som en pave i sannhet fortjener.

KIRKEN I LATIN-AMERIKA VED ET VEISKILLE

Den tredje generalforsamling til de latin-amerikanske bispekonferanser finner sted i høst (CELAM III). Møtet var planlagt i dagene 12.—28. oktober, men pave Johannes Paul I's død har gjort at det er blitt utsatt til slutten av måneden.

250 delegerte biskoper og 150 eksperter eller observatører skal samles i Puebla, Mexico. Temaet er dagens og morgendagens evangelisering av Latin-Amerika. Problemstillingen er direkte tilknyttet Paul VI's rundskriv «Om forkynnelsen» som ble utsendt på tiårsdagen for avslutningen av Det annet vatikankonsil.

Konferansen i Puebla finner sted ti år etter Medellin-møtet. Oppgaven dengang var å forankre konsilbeslutningene i latin-amerikansk virkelighet. Paul VI åpnet konferansen, og den kom til å bli stående for noe nytt i kirkens liv. Forhåpningen man har til det nye møtet i Puebla er at det ikke må forråde de tanker som ble uttrykt i Medellin. Men Puebla kommer sikkert til å bli noe mer enn et jubileum. Det skjer altfor mye på dette veldige kontinent både på det samfunnsmessige og kirkelige plan til at konferansen skulle utvikle seg til et rapportorgan.

Den brasilianske biskop Pedro Casaldaliga uttaler i et intervju med den franske avisen «La Croix», at han håper Puebla-møtet vil være med på å virkeliggjøre ytterligere det man oppnådde i Medellin. «Medellin tok et klart standpunkt til fordel for de fattige. Puebla må — for å videreføre dette standpunkt — behandle grupper av fattige; f.eks. problemet omkring de store landeiendommene (latifundia)». Man må også støtte basismenighetene og de nye former for tjeneste som vokser frem. «... en viss grad av amerikanisering i liturgiske og pastorale spørsmål såvel som i kirkeloven er nødvendig.»

Møtet vil være av betydning for kirken i Latin-Amerika og for de 350 millioner mennesker som lever der. Men også for Kirken i stor målestokk er

konferansen viktig — og det av to grunner: For det første representerer det latin-amerikanske episkopat med sine 900 biskoper en tredjedel av alle verdens biskoper. Dette innebærer en forskyvning i tyngdepunktet som ennå ikke alle er klar over. I tillegg kommer at hele u-landsproblematikken her finnes innlemmet i et katolsk samfunns- og kultursystem. Latin-Amerika er et «laboratorium» for hvordan de kristne skal forholde seg til et gitt historisk samfunn. Hva som besluttes i Puebla vil få konsekvenser for alle kristne.

FRA ØRKENEN:

ABBA ANTONIUS:

En del eldre, — blant dem abba Josef, — kom en dag til abba Antonius. For å prøve dem, kom Antonius med et ord fra Skriften, og idet han begynte med den yngste, spurte han hver enkelt hva meningen var med dette ordet. Hver svarte etter evne. Men den gamle sa til dem: «Dere har ikke funnet meningen.» Til slutt sa han til abba Josef: «Hvordan vil du forklare dette ordet?» Han svarte: «Jeg vet ikke». Da sa abba Antonius: «Sannelig, abba Josef har funnet veien, for han har sagt: Jeg vet ikke.»

GUDSTJENESTER I HELGENE		Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i>	lörd.: 19.00	—	—
Akersveien 1	sønd.: 9.30	11.00	—
tlf. 20 72 26 - 20 72 44	19.00	—	—
<i>St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83</i>	8.35	11.00	—
<i>St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neberggaten 15, tlf. 55 07 71</i>	9.00	11.00	—
<i>Vår Frue Villars kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21</i>	9.00	—	—
<i>Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355</i>	9.00	11.00	—
<i>Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587</i>	—	—	10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke,</i>	lörd.: 18.30	—	—
Tyholmen, tlf. 22 209	sønd.: 8.00	11.00	—
BERGEN: <i>St. Pauls kirke,</i>	lörd.: 19.00	—	—
Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	sønd.: 9.00	11.00	—
<i>Vår Frue Kirke, Helleveien</i>	sønd.: 10.00	—	—
<i>Florida kapell</i>	19.00	—	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke,</i>	8.30	10.30	—
Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	—	—	—
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke,</i>	9.00	11.00	—
Kongensgt. 9, tlf. 11 438	—	—	—
HALDEN: <i>St. Peters kirke,</i>	9.00	10.45	—
Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	—	—	—
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke,</i>	lörd.: 18.00	—	—
Torvg. 113, tlf. 23 751	sønd.: 11.00	—	—
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke,</i>	—	—	—
Haraldsgt. 21, tlf. 23 195	—	—	—
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke,</i>	9.00	11.00	—
Vesterngt. 5, tlf. 22 381	—	—	—
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke,</i>	lörd.: 18.00	—	—
Kirkegt. 3, tlf. 24 225	sønd.: 11.00	—	—
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken,</i>	lörd.: 18.00	—	—
Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550	sønd.: 10.00	—	—
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke,</i>	9.00	11.15	—
Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	—	—	—
MOSS: <i>St. Mikals kapell,</i>	—	—	—
Ryggeveien 24, tlf. 41 038	—	17.00	—
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke,</i>	8.30	11.00	—
Sverresgt. 26, tlf. 50 793	—	—	—
STABEKK: <i>Maria kirke,</i>	8.30	10.45	—
Nyveien 17, tlf. 53 77 35	19.00	—	—
<i>Eikeli kirke, Veståsen 20, tlf. 24 25 69</i>	—	—	9.30
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke,</i>	lörd.: 17.00	—	—
Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	19.00	—	—
sønd.: 8.30	11.00	—	—
9.30	—	—	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke,</i>	—	—	11.00
Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	—	—	—
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i>	8.45	11.00	—
Prinsensgt. 2a2	19.00	—	—
Biskopen og prestegården, tlf. 21 214	—	—	—
<i>St. Elisabeth hospital, Ila, tlf. 21 670 ..</i>	6.15	—	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke,</i>	8.00	11.00	—
Flintegt. 5, tlf. 72 779	—	—	—
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i>	—	11.00	—
<i>St. Eystens sykehjem, Jernbanegt. 29</i>	—	—	—
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke,</i>	8.30	11.00	—
Parkveien 23, tlf. 51 467	—	—	—
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke,</i>	8.30	11.00	—
Nørvesund, tlf. 37 558	—	—	—
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke, Stor-</i>	lörd.: 18.00	—	—
gt. 94, Sogneprestens tlf. 84 277	sønd.: 11.00	—	—
<i>St. Elisabethsostrene,</i>	—	—	—
Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487	sønd.: 8.00	—	—
BODØ: <i>St. Eystens kirke,</i>	8.15	10.30	—
Hernesveien 22, tlf. 81 487	—	—	—
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke,</i>	19.00	11.00	—
Salsgt. 52, tlf. 11 447	8.00	—	—
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke,</i>	8.00	10.30	—
Skolegt. 4, tlf. 61 501	—	—	—
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken,</i>	—	18.30	—
Håreksgt. 82	—	—	—
SELFORS: <i>Vår Frelsers kirke,</i>	—	11.00	—
Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072	—	—	—

Av pressen

Hva var Marias «Gode del»?

«Det ene nødvendige» er i jødedommen en teknisk benevnelse på det Å STUDERE LOVEN. Jesus snur begrepet rundt, og sier at «det ene nødvendige» er å være hans disippel. «Den gode del» som Maria valgte, er også et juridisk uttrykk, hentet fra arvesaker. Det tilsvarende vårt uttrykk «brorparten», som sier noe om at brødre arvet mer enn søstre i tidligere tider. «Den gode del» som Maria valgte, er også et juridisk uttrykk, hentet fra arvesaker. Det tilsvarende vårt uttrykk «brorparten», som sier noe om at brødre arvet mer enn søstre i tidligere tider. «Den gode del» som Jesus lovet Maria har likevel vært tatt fra kvinnene gjennom lange tider, og den innebærer f. eks. retten til å sitte ved Jesu føtter og ta imot undervisning — dvs. studere teo-

logi, sier Anne-Britt Stensaker, en av innlederne på det kvinne-teologiske arbeidsseminaret som ble arrangert 16. — 17. sept. av kvinnegrupper ved Menighetsfakultetet.

Seminaret hadde til hensikt å komme til større klarhet over en del av disse vanskelige spørsmålene, og tok derfor sikte på internt arbeid mer enn å komme ut med uttalelser etterpå.

Vår Kirke

Konferanse med «Barna og freden» som emne

27. — 29. oktober organiserer den britiske sektor av Pax Christi en weekend-konferanse hvor emnet blir «Barna og Freden». Dette blir valgt på bakgrunn av det motto som ble gitt for Verdens Fredsdag 1979, «To reach peace, teach peace.» Det var pave Paul VI som proklamerte dette kort tid før sin død. I tillegg til plenumsøttene får man anledning til å bese arbeidssentra hvis oppgave det er å gi opplysning om «Freden i forskolen», «Barn og familiekonflikter», og «Barn i krigens tegn».

The Tablet

LITURGISK KALENDER

OKTOBER:

27. Ferial. Ef. 4, 1-6. Luk. 12, 54-59.
28. Simon og Judas, apostler. Ef. 2, 19-22. Luk. 6, 12-16.
29. 30. alm. søndag. 2. Mos. 22, 21-27. 1. Tess. 1, 5c-10. Mat. 22, 34-40.
30. Ferial. Ef. 4, 32-5, 8. Luk. 13, 10-17.
31. Ferial. Ef. 5, 21-33. Luk. 13, 18-21.

NOVEMBER:

1. Ferial. Ef. 6, 1-9. Luk. 13, 22-30.
2. Allesjeldersdag. Jes. 25, 6-9. 1. Kor. 15, 51-57. Jn. 6, 51-55 er et forslag. Flere lesninger mulig.
3. Ferial eller Martin av Porres, legbror. Filip 1, 1-11. Luk. 14, 1-6.
4. Karl Borromeus, biskop. Filip. 1, 18b-26. Luk. 14, 1. 7-11.
5. Allehelgens fest. Joh. Åp. 7, 2-4. 1. Joh. 3, 1-3. Mat. 5, 1-12a. Kollekten blir innsamlet for «St. Olav».
6. Ferial. Filip. 2, 1-4. Luk. 14, 12-14.
7. Ferial. Filip. 2, 5-11. Luk. 14, 15-24.
8. Ferial. Filip. 2, 12-18. Luk. 14, 25-33.
9. Laterankirkens vigselst. 1. Kong. 8, 22-23. 27-30. 1. Pet. 2, 4-9. Joh. 4, 19-24.
10. Leo den store, pave og kirkelærer. Filip. 3, 17-4, 1. Luk. 16, 1-8.
11. Martin av Tours, biskop. Filip. 4, 10-19. Luk. 16, 9-15.
12. 32. alm. søndag. Visd. 6, 13-17. 1. Tess. 4, 12-18. Mat. 25, 1-13.
13. Ferial. Tit. 1, 1-9. Luk. 17, 1-6.
14. Ferial. Tit. 2, 1-8. 11-14. Luk. 7, 7-10.

BIRGITTAFORENINGEN, FREDRIKSTAD

Av foreningens årsberetning (1977—1978) merker vi oss bl.a.:

Foreningen har hatt sytten møter.

Birgitta-foreningen har vært representert på Kvinnenes verdens-bønnedag 3. mars i Halden, og det er blitt sendt et medlem til studie-leader-weekend i Fredrikstad.

På seminaret «De fremmede blant oss» og det tilsluttede årsmøte for NKKF i april—mai, var tre medlemmer fra foreningen til stede.

14. september tok vi imot Kontaktklubben fra Oslo, og vi innbød alle eldre

og enslige fra menigheten til middag og festlig samvær med dem.

NKKF fikk et sparebrev til å starte et reisefond, og en pengegave for å sende en representant til Verdenskonferansen i India i 1979.

En gruppe vietnamesere fra Oslo ga en ballett-oppvisning som takk for penge-gaven fra foreningen til flyktninge-arbeidet i Norge.

EVANGELIET KREVER POLITISK ENGASJEMENT

«De kristne har både rett og plikt til å uttale seg — og la seg engasjere — i konkrete politiske spørsmål, som f.eks. diskusjonen om fredelig utnyttelse av atom-

energien», sier kardinal Franz König i en uttalelse til det østerrikske ukebladet «Präsent». «For Kirken selv er det ikke lett å ta et entydig parti, Kirken kan bare si at det som truer menneskeheten, det skal mennesket ikke tillate.»

(KNA)

BASAR I ST. HALLVARD

Enerhaugt. 4, Oslo 6.

Søndag 5. nov.	Basaren åpnes etter høymessen
Onsdag 8. nov.	kl. 10.30—14.00
	kl. 18.00—21.00 Oslo Mandolin orkester spiller.
Torsdag 9. nov.	kl. 18.00—21.00 St. Hallvard-guttene synger.
Lørdag 11. nov.	kl. 17.00—19.00 BARNEAFTEN.
Søndag 12. nov.	kl. 12.00—14.00
Mandag 13. nov.	kl. 18.00 Trekning kl. 19.00.

SALGSDISK — LYNLOTTERI — GJENNOMGANGSLODD.

Den nye bibeloversettelsen av 1978 kommer i salg fra 1. november:

Nynorsk, grønn granitol kr. 88,—.

Bokmål, blå granitol kr. 88,—.

Wera Sæther: Barnet, døden og dansen, kr. 45,—.

Da «Den hollandske katekisme» på dansk er utsolgt for øyeblikket har vi tatt inn noen få på engelsk:

A New Catechism, kr. 52,90.

En katolsk/protestantisk katekisme:

The Common Catechism, A Christian book of Faith, kr. 84,—.

Neues Glaubensbuch, Der gemeinsame christliche Glaube, kr. 91,50.

The Jerusalem Bibel, Popular Edition with Abridged Introductions and Notes, kr. 50,—.

La Bible de Jerusalem, kr. 145,—.

Vi har fått inn de første kalendere for 1979:

Possev Verlag: Ikonkalender 1979, kr. 85,—.

Verlag Bongers: Ikonkalender, 1979, kr. 85,—.

Münsterschwarzacher Bildkalender, kr. 25,90.

Et stort utvalg i ikoner, kors og krusifikser.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1.

Åpent kl. 9—16, lørdager 9—14.

Vår inderlig kjære søster og snilde tante

MAYEN HØST

døde 12. oktober i Danmark, styrket med kirkens nådemidler.

A. Ørnhøj

Amalie Arnold

nieser og nevøer

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	} Oslo
Lunden kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Olavs kirke	
Bispegården	} Arendal
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Franciskus Kirke	} Bergen
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Bergen
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Bergen
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	} Drammen
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Hammerfest
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikals Kirke	
St. Mikals prestegård	} Honefoss
St. Theresia Hosp.	
St. Franciskus Hosp.	} Lillestrøm
St. Magnus Kirke	
St. Magnus presteg.	} Tromsø
St. Elisabeths Hosp.	
Vår Frue Kirke	} Trondheim
Bispegården	
St. Olavs Kirke, Bispegården	} Tønsberg
St. Olavs Kirke	
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:

Oslo 19 12 00 - Service 19 12 20

film:

HJEMKOMSTEN

Så er det altså skjedd, — Vietnam er blitt filmtema.

«Hjemkomsten» tar opp konflikten mellom krig og mennesker. Det er ingen politisk film, i den forstand at det tas stilling til den sikkerhetspolitiske innvirkning USA's Vietnam-engasjement hadde, snarere er det en film om mennesker før krig, under krig og etter krig. En kvinne finner seg plassert mellom to menn. Den ene er nylig hjemkommet fra Vietnam og er lam fra livet og ned etter å ha blitt såret i kamp. Året er 1968, og bombene faller som aldri før.

Den andre er på vei ut i krigen, full av nasjonal æresfølelse og kampglede. Kvinnen befinner seg i spenningsforholdet mellom de to mennene. Mot slutten av filmen kommer også den kampglade utgaven av hankjønnet hjem, mindre såret på legeme enn den andre veteranen, men desto mer ødelagt i sjelen.

Filmen kan neppe sies å ha noe annet budskap enn at all krig er noe djevleskap, og at Vietnam var noe ekstra djevlesk djevleskap. Det hele forblir merkelig ureflektert i politisk forstand. Mennesket og dets reaksjoner settes i fokus, det politiske aspekt blir knapt nevnt. Dette er derfor ingen film for USA-hatere som hadde håpet at endelig skulle også Hollywood innta en kritisk holdning.

På undertegnede virker det som om Hollywood først har våget å ta opp Vietnam som tema på et tidspunkt da Vietnam er i ferd med å bli glemt, og dermed mindre kontroversielt. Det kontroversielle er som kjent aldri særlig salgbart, uansett hvor mye man spiller på de menneskelige strenger.

Det som i det hele tatt gjør «Hjemkomsten» verd å nevne er at den er det første bevis på at verkbyllen Vietnam er blitt så lite betent at man våger å klemme litt på den.

Denne filmen hadde neppe blitt laget for få år siden. I dag er Vietnam så langt borte at Hollywood tør lage en kjærlighetshistorie med denne krigen som ramme.

Dette kunne like godt ha vært en film om Korea-krigen, Borgerkrigen eller den spansk-amerikanske krig. Det at det er blitt Vietnam skyldes antagelig at akkurat nå er denne krigen så fersk at vi husker den, og så gammel at den ikke setter følelsene i kok.

Den tekniske siden av «Hjemkomsten» er bra. Godt og solid spill av hovedrolleinnehaverne, solid fotografering, om enn noe fantasiløs, og en musikk som innebærer et sjarmerende gjensyn med slagere fra siste halvdel av sekstiårene.

Filmen er et dyktig håndverksarbeide, solid, men fantasiløst. Intet nytt, hverken politisk eller teknisk.

Så jeg kan ikke fri meg fra det faktum at filmen egentlig er kjedelig i all sin velsmurte vanetenkning.

Christian Boe Astrup

VÅR FRUE HOSPITAL I OSLO TIL KOMMUNEN?

Eierne av Vor Frue Hospital i Oslo har bedt kommunen om å overta dette private sykehuset, etter det Aftenposten erfarer. I en kommentar til forespørselen fra St. Joseph-søstrene sier sykehusrådmann Ian Müller at man allerede er igang med å forberede forhandlinger. Helse- og sykehusutvalget er blitt orientert muntlig, og man har gitt grønt lys for videre arbeide med saken.

Vor Frue Hospital skal være det siste sykehus som St. Joseph-søstrene eier i Norge. Det har 110 senger og 175 stillinger. De totale driftsutgifter løper i år opp i 27,5 millioner kroner. Søstrene er fordelt med 16 på kirurgisk avdeling, 45 på urologisk, 38 på indremedisinsk og så er det 11 senger som er blitt ledige etter at fødeavdelingen ble nedlagt for noen måneder siden.

Begrunnelsen fra St. Joseph-søstrenes side for ønsket om kommunal overtagelse er dels at man er klar over at Oslo er iferd med å revidere sin helseplan, og man ønsker at Vor Frue Hospital skal få sin naturlige plass som sykehus i denne planen. Så påpeker man at det er flere leger som i løpet av den siste tiden er gått av på grunn av nådd aldersgrense, og flere vil følge etter i nærmeste fremtid. Man vil nødige ansette nye spesialister, eftersom man ikke kjenner sykehusets fremtid eksakt. Og så er det forholdsvis få av St. Joseph-søstrene som idag har sitt virke ved hospitalet.

På bakgrunn av disse informasjonene har Aftenposten spurt sykehusrådmann Ian Müller om hva som vil skje med forespørselen i kommunen:

— Vi vil så snart som mulig avholde takst, og derefter vil nærmere drøftelser om eventuell overtagelse foregå, sier han. Og jeg tror det kan skje ganske raskt. Det er vanskelig å si noe tidspunkt, men fra kommunalt hold er vi interessert i en hurtig avklaring. Noe beløp kan jeg selvsagt ikke antyde i denne fase av kontakten mellom de to parter.

Aftenposten, 7 okt. 1978.

*

Sr. Andrea Kampshoff bekrefter i en samtale med «St. Olav» disse opplysningene, og sier at foreløpig er det ikke skjedd noe nytt i sakens anledning.

SORG OVER UTVIKLINGEN I LIBANON

Kardinalkollegiet som var samlet i Roma i begynnelsen av måneden, sendte følgende telegram til den marionittiske patriark i Libanon:

«Med stor engstelse og dyp sorg følger kardinalkollegiet situasjonens tragiske utvikling i Libanon. Vi gjør dette særlig etter de intensiverte bombeangrep av store deler av hovedstaden og andre byer. Det har medført alvorlige ødeleggelser og utallige menneskeliv er gått tapt.

Vi uttrykker vår oppriktige medfølelse over sorgen og lidelsen til de familier og fellesskap som er blitt rammet så hardt. Med dem ber vi for de avdøde. Vi vil også innstendig oppfordre dem som har ansvar og myndighet til å gjøre alt som står i deres makt for å få slutt på denne fryktelige nedslaktning av mennesker, og at man fortrest mulig kommer frem til en virkelig og varig våpenhvile.

Kardinalkollegiet uttrykker dette ønske for at oppfordringen må bli hørt og at fred må bli gitt tilbake til dette land som i så lang tid har vært prøvet. Måtte det skje i broderlig enighet mellom alle dem som det libanesiske samfunn består av.»

La Croix

CARITAS NORGE — KURS I BESØKSTJENESTE

I weekenden 16/17. september arrangerte Caritas Norge et kurs i besøkstjeneste. Deltakere var menighetene i Asker og Bærum, Bergen, Bodø, Hamar, Kristiansand, Oslo, Tønsberg og representanter fra Caritas' styre — tilsammen 26 personer.

Lørdag formiddag åpnet Caritasleder Harald Taxt kurset med en kort innledning hvor han ga den teologiske bakgrunn for menighetsmedlemmenes omsorg for hverandre. Deretter innledet avdelingssjef Ruth T. Pettersen fra Norsk Sykepleierforbund om «Møte med de eldre». Om ettermiddagen talte diakonikonsulent i Hamar Bispedømme, Tellef Raustøl, om «Praktiske problemer og spørsmål i møte med mennesker i besøkstjeneste og kontaktarbeid.»

Etter en kort søndagsmesse hvor pastor Taxt forrettet, innledet pastor Inge Mannsåker fra Ullevål Sykehus om «Hvordan møte mennesker i vanskelige situasjoner».

Etter alle tre foredrag var det en

Galligani

Gaver, Pryd- og brukskunst
Med tre forretninger i sentrum.
Vika Terrassen — Stortingsgt. 22 — N. Slottsgt. 25

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Filser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlervarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvel 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyersforretning
TORNØEGARDEN - BERGEN

FORSIKRINGS-AKTIESELSKAPET LIVSFORSIKRINGSELSKAPET

VESTA HYGEA

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

1/8 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Leppen - Bryggen 5 - Telefon (05) 21 14 82
BERGEN

Eches farvehandel

NYGARDSGT. 19

livlig og fruktbar samtale om de berørte emner. Mot slutten av møtet søndag ettermiddag gjorde fru Brita Paus oss delaktige i en del av sin rike erfaring fra sitt arbeid i Fransiskushjelpen.

Til slutt fant det sted en kort kurs-evaluering for å klargjøre hvordan deltakerne best kan anvende sine nye kunnskaper i de enkelte menigheter.

G. Refsnes,
sekretær.

TAXT...

(Forts. fra side 6)

av enkelte nasjoner, særlig fra fremmede kulturer i Østen og Afrika.

Men vanskelighetene var der fortsatt?

— Man kan naturligvis ikke se bort fra at en løsning av boligforholdene for innvandrerne var vanskeligere enn antatt. Selv mener jeg at det manglet politisk vilje til en radikal løsning, nemlig skikkelige byggeprosjekter.

— Min innstilling er at man burde bygge større boligkomplekser. Ikke slik at man samler fremmedarbeiderne på noen få steder, men for at man kunne benytte disse boliger som bytteprosjekter i andre boliglag.

Men vil ikke utlendingene gjerne bo sammen?

— Jo, og til det kan jeg svare at når det gjelder innvandrere fra helt fremmede kulturer, såsom Vietnam og Pakistan, så har de så vanskelig for å integrere seg i det norske samfunn at det spørs om de ikke ville føle seg tryggere og tilpasse seg bedre om de fikk bo noenlunde i nærheten av hverandre. Det behøver nødvendigvis ikke å oppstå såkalte ghettoer, og spørsmålet må nok gjennomdrøftes før eller siden.

— Når Selskapet for innvandrerboliger (SIBO) har hatt vanskeligheter med å skaffe tomter på grunn av den norske befolknings holdning overfor innvandrerne, så burde myndighetene skjære igjennom disse fordommer og bygge allikevel.

Men følger det ikke endel uro med fremmedarbeiderne?

— Det behøver det ikke å gjøre, hvis de har tilfredsstillende arbeids- og boligforhold. Det er klart at med de boligforhold som hersker idag for innvandrerne, med overfylte leiligheter eller triste hospitstiltværelser, kan det gå på nervene løs. Og kritiske situasjoner, både blant fremmedar-

Pastor Harald Taxt

beiderne og i forhold til den norske befolkning, kan lett oppstå.

Et helt annet spørsmål: Bør utlendingene få stemmerett her i landet, selv om de ikke er norske statsborgere?

— Ja, de bør få stemmerett, ihvertfall ved kommunevalgene. Etter la oss si tre års opphold i kommunen bør de få være med på å bestemme, fordi de som alle andre betaler skatter og avgifter. Det gjelder alle. Skulle det bli stortingsvalgdeltagelse, må det

grunnlovsendring til, og det er det ikke politisk grunnlag for.

Hva med den illegale innvandring, hvilke problemer skaper den?

— Misbruk vil alltid forekomme, uansett hvilke regler man innfører. Illegal innvandring til Norge — eller svartarbeide — er ikke lett å gjennomføre i vårt land, på grunn av vårt trygdesystem. Jeg tror ikke at mange arbeidsgivere i Norge ville ta risikoen på å ha noen i svartarbeide i sin bedrift. Arbeidsgiver kan jo komme opp i kolossale erstatningsansvar, foruten at det i seg selv er ulovlig.

De kjenner personlig mange av innvandrerne gjennom Caritas-arbeidet. Har De noe inntrykk av hvorledes de fremmede selv oppfatter norsk arbeidsliv og norske arbeidsgivere?

— Utlendingene er ofte svært redde for å la seg organisere. De kjenner ikke til disse forhold fra sitt hjemland og er engstelige for å bli trukket inn i politiske forviklinger. Jeg er derfor imot et forslag som ligger på bordet om organisasjonsplikt for utenlandsk arbeidskraft. Det vil virke mot sin hensikt.

— Direkte utnyttelse av fremmedarbeidere i strid med fremmedloven forekommer etter mitt skjønn svært sjelden. De fleste får sin lønn etter tariffen. Men som man vet, de fleste havner i lavlønnsgruppen, konkluderer pastor Harald Taxt i Caritas Norge.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarlig redaktør: Else-Britt Nilsen O.P.

Faste medarbeidere: Liv Greni, Aage Hauken O.P., Ella McGeorge, Kjell Arild Pollesad O.P., Gunnel Vallquist.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 70 pr. år.
Kr. 35 1/2 år. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 80.

Annonser: 10 dager før utgivelse 24 nr. årlig. — Postgiro 20 46 480